

Täysistunto

Perjantai 29.11.2019 klo 13.01—13.28

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi eräiden kunta- ja palvelurakenneuudistuksesta annetussa laissa säädettyjen velvoitteiden soveltamisesta annetun lain 1 ja 2 §:n sekä kuntien ja kuntayhtymien eräiden oikeustoimien väliaikaisesta rajoittamisesta sosiaali- ja terveydenhuollossa annetun lain 3 ja 7 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 22/2019 vp

Valiokunnan mietintö StVM 11/2019 vp

Toinen käsittely

Puhemies Matti Vanhanen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Edustaja Heinonen — poissa. [Timo Heinonen: Ei!] — Anteeksi, joo. Katsoin tuonne paikalle vain. Edustajalla on puheenvuoro.

Keskustelu

13.16 Timo Heinonen kok: Arvoisa puhemies! Minä en ole poissa, niin kuin maamme pääministeri näyttää olevan. Ymmärrän, että pääministeri ei ole kuuntelemassa minun puheenvuoroani, vaikka ehkä olisi syytä olla, mutta ihmettelen kyllä sitä, että hän ei ollut paikalla eikä muistakaan ministereistä kuin yksi, kun eduskunnassa esitellään välikysymystä. Taas sitten ei tiedetä, mistä Suomessa puhutaan, kun ei kuunnella. [Toimi Kankaanniemi: Välinpitämättömyyttä!] Väärän tiedon lisäksi pääministeri Rinne ja Rinteen hallituksen ministerit näyttävät suhtautuvan ylimielisesti Suomen eduskuntaa ja oppositiota kohtaan.

Puhemies Matti Vanhanen: Välikysymyksestä keskustellaan tiistaina.

Arvoisa puhemies! [Markus Mustajärvi: Aiheeseen jo!] Tässä sosiaali- ja terveysvaliokunnan esityksessä on kyse rajoittamislaista, ja tämä on yksimielinen esitys, ja tietyllä tavalla itse tämän myös hyväksyn, että siinä vaiheessa, kun isoa uudistusta sosiaali- ja terveyspalveluihin ollaan tekemässä, pyritään siihen, että ei olemassa olevia rakenteita muutettaisi niin, että ne vaikeuttavat tilannetta tulevaisuudessa. Mutta nyt kun tätä sosiaali- ja terveysuudistusta on Suomessa rakennettu hallituskaudesta toiseen kokonaisuutena jo toistakymmentä vuotta, niin pikkuhiljaa alkaa tulla se tilanne, että kuinka kauan näitä nyt jo aika lailla toimimattomia rakenteita voidaan tämän tyyppisellä rajoittamislailla betonoida.

Kunnat ovat odottaneet sosiaali- ja terveysuudistusta pitkään. Meidän terveyskeskusten ongelmat ovat tämän odottelun aikana vain pahentuneet, ja koko sosiaali- ja terveydenhuollon ketjut ovat entistä vaikeammassa tilanteessa ja entistä toimimattomampia. Uudet järjestelyt on siis estetty tämän rajoittamislain myötä jo hyvin pitkään, ja ainakin omasta

Pöytäkirjan asiakohta PTK 73/2019 vp

mielestäni tilanne on senkaltaisen, että kun näyttää, että Rinteen hallitus ei sote-uudistuksessaan tule onnistumaan, niin kyllä tämä rajoittaminen jälleen neljäksi vuodeksi kaikkien rakenteiden ja palveluiden uudistamiseksi voi olla jo hyvinkin kohtalokasta monessa kunnassa. Tällä hetkellä terveyskeskuksiin jonotetaan viikkokaupalla, kuukausia kiireettömiin aikoihin. Eilen kuulin huolestuttavia uutisia siitä, miten lääkäreitä ei terveyskeskuksiin ole saatu ja monet sellaiset, jotka eivät pysty yksityistä puolelta käyttämään, jonotavat entistä pidempään ihan peruslääkärille pääsyä.

Eilen myös kyselytunnilla keskustelimme tärkeästä esityksestä eli nuorten terapiatakuusta, joka liittyy oleellisenä osana tähän sosiaali- ja terveysuudistukseen. Samaan aikaan maan hallitus on kuoppaamassa ja hävittämässä tämän monelle nuorelle jopa elintärkeän terapiatakuun sosiaali- ja terveysuudistuksen isoon puuroon, mihin se tulee kyllä valitettavasti hukkumaan. Itse pidän äärimmäisen tärkeänä, että sote-uudistusta viedään eteenpäin, mutta yhtä tärkeänä sitä, että terapiatakuusta ei vain puhuta kauniisti, niin kuin eilen ministeri Kiuru täällä kyselytunnilla puhui. Ongelmia osataan kyllä kertoa, mutta niihin ei ratkaisuja osata esittää. Meidän on väistämätöntä eduskunnassa tehdä nopeampia ratkaisuja nuorten mielenterveysasioiden kanssa kuin esimerkiksi tämän sosiaali- ja terveysuudistuksen kautta se veisi aikaa.

Sen takia pidän tärkeänä, että kokoomuksen vaihtoehtobudjetissa ei pelkästään kerrota ongelmaa vaan kerrotaan myös ratkaisu ongelmaan ja myös rahoitus tähän nuorten terapiatakuuseen: se toteutettaisiin heti ensi vuoden alusta 35 miljoonalla ja sen jälkeen vietäisiin määrätietoisin askelin tätä tänään esittelyssä ja käsittelyssäkin olevaa kunta- ja palvelurakennemuutosta eteenpäin. Mutta ei voi tehdä niin, että nämä asiat, jotka vaativat toimenpiteitä jo nyt, siirretään tämän ison kokonaisuuden myötä eteenpäin, kun näyttää siltä, että myös Rinteen hallituksen sosiaali- ja terveysuudistus on kaatumassa perustuslaillisiin ongelmiin ainakin Uudenmaan osalta.

13.21 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Kyseessä on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö. Kuntien ja kuntayhtymien eräiden oikeustoimien väliaikaisesta rajoittamisesta sosiaali- ja terveydenhuollossa annetun lain muutoksien tarkoituksena on turvata se, että uusilla, sote-uudistuksen perusteella muodostettavilla maakunnilla on mahdollisuus muokata palvelurakennetta asukkaiden palvelutarpeiden mukaisesti ja yhdenvertaisesti. Tarkoitus on lisäksi estää tuotantorakenteiden muuttaminen siten, että niiden muuttaminen koko alueen tarpeen mukaisesti heikentyisi. Rajoituslain voimassaoloa ehdotetaan jatkettavaksi vuoden 2025 loppuun saakka.

On aivan niin, että tämän rajoituslain voimassaolon jatkaminen on seurausta sote-uudistuksen viivästyisestä. Olisi erittäin tärkeää, että me saisimme jo mahdollisimman pian tietoa sote-uudistuksesta, mitä on tulossa, ja mahdollisesti esityksiä, jotta niin kansanedustajat pystyvät kuin myös siellä kunnissa ja alueilla pystytään ryhtymään valmistautumaan myös niihin investointeihin, mitä tuleva uudistus mahdollisesti vaatii.

Tässä rajoituslaissa ehdotetaan tiukennettavaksi irtisanomisehdon sisällyttämisvelvoitetta ulkoistussopimuksiin, joiden arvo yksin tai yhdessä muiden sopimuksien kanssa ylittää 15 prosenttia kunnan tai kuntayhtymän järjestämisvastuulla olevan sosiaali- ja terveydenhuollon vuosittaisista käyttömenoista. Voimassa olevassa laissa raja on 30 prosenttia. On erittäin tärkeää kansalaisten hoitoonpääsyn ja hoidon toteutumisen turvaamisen kannalta se, että saamme lääkäreitä, saamme hoitajia ja sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus tuodaan siinä muodossa, että myöskään sen kustannukset eivät tule olemaan sen saajille

Pöytäkirjan asiakohta PTK 73/2019 vp

liian suuria. Elikkä katsetta myös sinne asiakasmaksuihin sitten, kun sen aika on. Mutta kovasti odotetaan.

Liittyen tähän sosiaali- ja terveystieteiden uudistukseen olisin kyllä kaivannut sitä parlamentaarista työryhmää, jota myös pääministeri Rinne vielä maaliskuussa itsekkin oppositiossa ollessaan kannatti.

13.23 Ben Zyskowitz kok: Arvoisa herra puhemies! Alkuun pitää myöntää, että ymmärrän hyvin tätä hallituksen esitystä. Kun isoa järjestelmätason uudistusta valmistellaan, tietysti pyritään toimimaan niin, että sinä aikana kunnat eivät tekisi ratkaisuja, jotka sitten vaikeuttavat tulevan uudistuksen käytäntöön saattamista. Mutta kuten edustaja Timo Heinonen, olen huolissani siitä, ollaanko välttämättömät ja kiireelliset korjaukset lasten, nuorten ja muidenkin mielenterveysongelmiin vastaamiseen jollain tavoin nyt sitten lykkäämässä odottamaan sote-uudistuskokonaisuuden valmistumista. Näin ei pidä tehdä.

On totta — ja annan siitä hallitukselle kiitosta — että hallitus on satsaamassa mielenterveysongelmien hoitamiseen lisää varoja ensi vuonna 10 miljoonaa euroa ja kolmen vuoden aikana yhteensä 60 miljoonaa euroa, mutta sen jälkeen hallitus esittää pysyvänä lisärahoituksena 18 miljoonaa euroa, ja kuitenkin tiedämme, että mielenterveysjärjestöjen aloitteesta tehdyn Terapiatakuu-kansalaisaloitteen mukainen terapiatakuu maksaisi noin 35 miljoonaa euroa vuodessa. Terapiatakuun tavoitteena on tietysti se, että nuoret mutta myös muut kuin nuoret saisivat riittävän ajoissa mielenterveyshäiriöihinsä ja mielenterveysongelmiinsa apua ja hoitoa.

Kun täällä on tästä terapiatakuusta keskusteltu, niin kaikki puolueet, näin kai voi sanoa, ovat erittäin lämpimästi puhuneet terapiatakuun puolesta. Näin ollen itse vetoan kyllä hallituspuolueisiin — joista pääosa taitaa olla nyt pitämässä ryhmäkokousta — nyt kun budjettia käsitellään täällä eduskunnassa ja teillä on valta ja vastuu siitä, mitä ensi vuoden budjettiin laitetaan, että terapiatakuulle osoitettaisiin kansalaisaloitteessa laskettu 35 miljoonan euron rahoitus ja terapiatakuu näin ollen toteutettaisiin jo ensi vuonna eikä jäätäisi odottamaan sote-uudistusta eikä myöskään mitään muita laajempia uudistuksia. Esimerkiksi Ilta-Sanomat on kertonut riipaisevia tosikertomuksia siitä, mikä on nuorten mielen-terveyspalvelujen tilanne tällä hetkellä. Meillä ei ole yhtään liikaa aikaa odottaa niiden tilanteiden korjaamista.

Keskustelu ja asian käsittely keskeytettiin.